

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS
2007 m. liepos 6 d.

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Nr. 25 (759)

Ar bus kompensuojama už vergišką darbą?

Birželio 22–24 dienomis Prahoje įvyko Tarptautinės buvusių politinių kalinių ir komunizmo aukų asociacijos (Inter-Asso), kurios narė yra Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, XV kongresas.

Pagrindinis kongreso akcentas – Europos valstybės, kuriose komunistiniai režimai savo politiniams ir ekonominiams tikslams pasiekti naudojosi priverstiniu kategoriniu politinių kalinių ir represuotų asmenų darbu, privalo atlyginti nukentėjusiesiems arba jų palikuonims, kaip padarė Vokietija ir Austrija.

Dėl kompensacijų priimta rezoliucija, kurią Inter-Asso įteikia ES Parlamentui bei visų valstybių vyriausybėms (rezoliucijos teksto vertimas spausdinamas atskirai).

Kongresas, globojamas Čekijos prezidento, buvo atidarytas Prahos Hrade. Anksčiau čia buvo Čekijos karalių ir arkivyskupų rezidencija. Dabar puošnijoje salėje susirinko čekų Politinių kalinių konferencijos (KPV ČR) nariai ir svečiai.

Kiekvienos valstybės, kuriai atstovaujama Inter-Asso, dviejų atstovams ir tos šalies ambasadoriui Čekijoje buvo skirtas atskiras stalelis su tos valstybės pavadinimu ir vėliavėle. Buvo įvairiai: kai kur buvo užimtos visos trys vietas, kai kur dvi ar viena. Estijos buvo du atstovai ir ambasadorius. Latvijos – vienas atstovas ir ambasadorė. Prie Ukrainos ir Lenkijos stalelių sėdėjo tik ambasadoriai, nebuvo šalies organizacijų atstovų.

(keliamas i 2 psl.)

Kodėl teisėjai gina čekisto ir KGB agentės teises?

Birželio 20 d. Lietuvos apeliacinis teismas, panaikinės Kauno apygardos teismo teisėjų Antano Burdulio ir Birutės Bobrel sprendimus, pripažino nukentėjusiajai Martinai Aštrauskaitei-Bikuličienei moralinės žalos atlyginimą dėl partizanų – tévo ir dėdės Jono ir Antano Aštrauskų nužudymo. Toje veikoje KGB papulkinkis V. Vasiliauskas ir KGB agentė M. Žukaitienė buvo pripažinti kaltais. Nukentėjusioji ne kartą teisme pareiškė atsisakanti visų pretenzijų, jeigu jie parodytų, kur yra nužudytiųjų palaikai.

V. Vasiliauskas aiškina nėžinąs. 1953 m. jis buvo Šakių rajono stribų štabo viršinininkas ir tvirtina, kad kūnus padėjo stribai. Suprantama, bejo žinios pagal pavaldumą stribai nieko savarankiškai negalejo daryti. Šis čekistas yra surašęs partizanų kūnų atpažinimo aktus, todėl pagal veiksių tvarką jis savo atsakomybę tuos kūnus privalėjo kažkur slaptai padėti, kad kas nors jų nerastų. Tai buvo paslaptis, kaip ir Tuskulėnų aukos. Vien paprasta, žmogiškaja prasme partizanų žūties

tuomet buvo retos ir manyti, kad bent jau visi čekistai apie kūnų padėjimo vietą tarpusavyje nekalbėjo, nesitarė ir nežinojo, yra neįsivaizduojama. Teisėjas Antanas Burdulis 2005 m. lapkričio 17 d. ieškinį atmestė remdamasis Aukščiausiojo Teismo Senato nutartimi dėl visuomenės informavimo įstatymo taikymo ginant garbę ir orumą. Kyla klausimas, koks ryšis tarp paškalų spaudoje ir pasipriešinimo dalyvių nužudymo. Teisėjas nurodo, kad „nagrinėjant šį ieškinį taikytinos normos, kurios egzistavo teisinių santykų atsiradimo metu“. Ar reiškia, kad reikėtų taikyti 1953 m. okupacinių laikų normas?! Tai jis patvirtina tiesiai: „ieškovės ieškinys atmetinas, nes tokio pažeistos teisės gynimo tuo metu galiojė įstatymai neregulamentavoti“. Dabar galima pasakyti, kad neregulamentavoti ir genocido nusikaltimų.

Tokių būdu teisėjas tiesiai teigia, kad dabartinė nepriklasoma Lietuva yra sovietų Lietuvos teisių perėmėja ir tėsėja.

(keliamas i 2 psl.)

Vėl susirinkta Kreivakiškyje

Birželio 30 d. Kreivakiškyje, Pakruojo r., įvyko tradicinis šeštasis Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) ir Tėvynės sąjungos Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos (TS PKTF) jaunesnių kartos saskrydis, skirtas 1947 m. trémimui iš Lietuvos ir Valstybės dienai paminti. Jį organizavo LPKTS jaunesnių kartos komiteto pirmininkė Vilija Jogminienė, jos pavaduotoja Dalia Maciukevičienė ir Kreivakiškio dvareljo šeimininkas, Pakruojo savivaldybės tarybos narys, LPKTS Pakruojo filialo pirmininkas Vidmantas Palujanskas. Jis pasveikino vius gausiai susirinkusius į saskrydį ir palinkėjo geros nuotaikos, kovingos sportinės dviasios ir malonaus bendravimo.

Šv. Mišias aukojo atkurtos Lietuvos kariuomenės pirmasis karo kapelionas ats. majoras kunigas Alfonsas Bulota. Šv. Mišių metu giedojo LPKTS Kuršėnų filialo choras „Tremties varpai“ (vad. Birutė Jarošienė).

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša ir Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio prezidiumo pirmininkas Jonas Čeponis pakėlė saskrydžio vėliavą – Lietuvos Trispalvę. Sugiedotas

Saskrydžio vėliavą pakėlė LPKTS pirmininkas Antanas Lukša ir LLKS prezidiumo pirmininkas Jonas Čeponis

Pirmasis Lietuvos kariuomenės karo kapelionas ats. mjr. Alfonsas Bulota – nuolatinis Dievo žodžio skleidėjas LPKTS renginiuose

Su artėjančia Valstybės diena susirinkusios pasveikino LPKTS pirmininkas Antanas Lukša. LPKTS Vilniaus apskrities koordinatorius Petras Musteikis perskaitė Seimo nario TS PKTF pirmininko dr. Povilo Jakučionio sveikinimo kalbą, kurioje išreiškiama viltis, kad pagaliau sulauksime komunizmo pasmerkimo: „Traukinys link mūsų užsibrėžto tiksllo – komunizmo pasmerkimo, nors ir buk-

Tradicinės saskrydžio ugnies nešėjai – bėgikai, vadovaujami Jono Sakelio

Lietuvos himnas. Saskrydžio vedėjų Kauno mst. savivaldybės Kultūros sk. vyr. specialisto Viliaus Kaminsko ir Pakruojo kultūros centro direk-

torės Irenos Kybartienės pa- kviečias kalbėjo iš Kreivakiškio dvareljo į tremtį išvežtas gydytojas Jonas Krūminis, da- bar gyvenantis Baltarusijoje.

suodamas, pamažu važiuoja pirmyn. Tikimės sulaukti jo atvykimo į galutinę stotį – Niurnbergą“.

(keliamas i 4 psl.)

Ar bus kompensuojama už vergišką darbą

(atkelta iš 1 psl.)

Prie Lietuvos vėliauvelės sėdėjau viena. Tenka apgailestauti, kad Lietuvos ambasadorius Čekijoje Osvaldas Čiukšys nerado laiko arba neturėjo noro dalyvauti, nors buvo gavęs asmeninį kvietimą.

Kongreso atidarymo metu pasiskė visų valstybių ambasadoriai. Buvo gana aštriai komentuoti komunizmo nusikaltimai, žala, kurią patyrė okupuotos ar komunistinės ideologijos įtakoje būvusios valstybės. Latvijos ambasadorė Argita Daudzė pabrėžė, kad tik dėl komunistinio režimo Latvija neteko savo neprisklausomybės 1940-aisiais, priminė represuotųjų likimus ir tai, kad tik bendra kova prieš komunistinį režimą leido atkurti neprisklausomybę.

Svarstytais kompensacijų klausimas yra aktualus visiems, ilgus metus priverstinai dirbusiems veltui arba pusvelčiui, gyvenusiems nežmogiškais sąlygomis. Dirbusiems ne tik Sibiro taigoje, žvejybos verslovėse, kasyklose, bet ir savo šalių gamyklose, statybose, šachtose. Komunistinio režimo zonoje, tai yra už „geležinės uždančios“, būvusios valstybės, valdomosvietinių komunistinės nomenklatūros, išnaudojo politinius kalinius ir būvusių rezistentus vergiškiems darbams.

Čekijoje ilgai buvo slepiama informacija apie žmogaus teises pažeidžiantį politinių kalinių išnaudojimą urano šachtose. Daugiau kaip 40 tūkst. politinių kalinių buvo koncentracijos lageriuose greta urano kasyklių. Netoli garsaus Karlovy Vary kuroto, kalnuose, Joachimsthal ir Horni Slavkov apylinkėse, 1948–1952 metais buvo 18 koncentracijos stovyklų. Iki 1961 m. čia veikė strategiškai svarbios urano kasyklos, kuriose buvo dirbama be jokios apsaugos nuo radioaktyvumo bei jonizuojančio spinduliavimo. Radioaktyvi rūda buvo kasa ma, rūšiuojama į tris rūšis pagal urano (U3 O8) procentinį kiekį, pakuo jama ir skubiai išvežama į Sovietų są-

jungą. Ten ji buvo naudojama atominiu ginklu gamybai. Vergų darbas urano šachtose buvo vadintas „peraukėjimo procesu“. Dabar prie Vikmanov OTK ir šachtos norima įkurti tarptautinį Komunistinio režimo vergiško darbo muziejų.

Kongreso darbe dalyvavę 12 valstybių atstovai perskaitė pranešimus apie atstovaujamų organizacijų veiklą ir problemas, iškilusias per praėjusius metus.

Savo pranešime pabrėžiau, kad jauniosios kartos atmintyje siekiame išlaikyti prisiminimą apie lietuvių tautos netektis dėl sovietinio genocido ir teroro. Prisiminimą, kad dešimtadalis aukų buvo vaikai.

Šiuo metu LPKTS skiria dėmesį Lietuvalabai svarbiai problemai – jaunimo patriotiniam ir pilietiniam ugdymui. Veikla vykdoma trimis kryptimis: organizuojami žygiai partizanų kovų takais; siekiama, kad Lietuvos istorijos programa mokyklose apimtų ir 1945–1953 metų partizaninį pasipriešinimą, skatinamas ir plečiamas mokinii domėjimasis šiuo laikotarpiu; kartu su miestų ir rajonų savivaldybių švietimo skyriaus organizuojami seminarai konferencijos istorijos mokytojams.

Svarbu, kad jaunimas susipažintų, suprastų, priimtų ir įvertintų sunkią krauju ir netektimis aplaistytą pokario kovą už laisvę, apie kurią beveik pusę amžiaus geriausiu atveju buvo tylima arba buvo skelbiama netiesa. Reikia pusę amžiaus trukusios okupacijos įvykdutus nusikaltimus įvertinti ir pasmerkti.

Zymus disidentas, buvęs Čekoslovakijos prezidentas Vaclavas Havelas 2005 m. rašė, kad jis tvirtai tiki, jog „naujosios ES narės neužmirš savo totalitarinės patirties ir besmurčio pasipriešinimo blogiui ir dalyasis ta patirtimi ES viduje. Tai būtų geriausia, ką jos gali duoti kladamos dvasinius, moralinius ir politinius vieningos Europos pamatus.“

Dr. Vanda BRIEDIENĖ

Tarptautinės būvusių politinių kalinių ir komunizmo aukų asociacijos (Inter-Asso) XV kongreso, įvykusio birželio 23 d. Prahoje

Rezoliucija

Pripažindami, kad komunistinė ideologija yra nusikalstama, smerkdami komunistinius režimus, kurie savo politiniams ir ekonominiams tikslams pasiekti naudojo priverstinį kategorinį darbą, reikalaujame kompensaciją iš atitinkamų valstybių teisių perėmėjų ne tik dabartiniams šalies piliečiams, bet ir kitų šalių piliečiams bei jų teisėtiems palikuonims (Vokietijos ir Austrrijos pavyzdžiu), ir kad kompensacijos dydis atitinktų atliktą darbą ir sukurtą produktą, įvertinant tuometines sunkias gyvenimo sąlygas, patirtas fizines ir dvasines kančias, padarytą žalą nukentėjusių sveikatai.

Inter-Asso XV kongreso dalyviai:

Shoqata Antikomuniste e ish të Përndjekurve Politike te Shqipërise (Albanija), Union der Vereine politischer Häftlinge und Opfer des Kommunismus in B&H (Bosnija ir Hercegovina),

Union of the Repressed People after the 9.IX.1944 in Bulgaria (Bulgarija), Union der Opferverbände Kommunistischer Gewaltherrschaft e.V. (Vokietija), Board of South Estonian Association of Political Prisoners (Estija), Hrvatsko društvo političkih zatvorenika (Kroatija),

Latvijas politiski represeto apvieniba (Latvija), Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga (Lietuva), Zväz Protokomunistického Odboja (Slovénija),

Združenje žrtv komunističnega nasilja (Slovakijs), Konfederace Politických Vězňů ČR (Čekija), Magyar Politikai Foglyok Szövetsége (Vengrija)

Kodėl teisėjai gina čekisto ir KGB agentės teises?

(atkelta iš 1 psl.)

Beje, kaip įprasta, jis pateikia ir vadinamuosius teisės papildus-miglą: nukentėjusioji esą nepateikia žalą įrodančių dokumentų. Kam reikalingi dokumentai, jei žala apskritai neprieklauso!

Toliau ieškavę savo skundą grindė Lietuvos Konstitucijoje numatytu besąlygišku žalos atlyginimo principu. Teisėja B.Bobrel 2006 m. lapkričio 9 d. dar tvirčiaus stoją sovietinės Lietuvos gyrimo pozicijon: „atsakovų veiksmai, iš kurių ieškavę kildina jai padarytą neturtinę žalą, atliki 1953 m. sausio 2 d., kai LR Konstitucija negaliojo. Atsakovų veiksmų atlikimo metu galioję civiliniai įstatymai neturtinės žalos atlyginimo nenumatė“. Ši teisėja taip pat pateikia teisinį papildą-miglą: kodėl nukentėjusioji negynė savo interesų iškart po 1990 m. kovo 11 d., darbų jau vėlu atnaujinti senatį. Irvėl tas pat: kam kreiptis, jei apskritai sovietų Lietuvos įstatymai to nenumatė! Argalima buvo ginti interesus, kol 2004 m. vasario 4 d. nebuvo priimtas apkaltinamasis nuosprendis šiemis represinių struktūrų darbuotojams?

Beje, abudu teisėjai atmetė faktą, kad okupacijos įstatymai neteisėti, niekiniai, kad okupacijos metu veikė 1940 m. galioję Lietuvos civiliniai įstatymai, kurių 636, 644, 657, 658 ir 667 straipsniai numatė turtinės ir neturtinės žalos atlyginimą. Juose yra viena labai įdomi nuostata, kad netgi tuo atveju, kai baudžiamajai atsakomybei sueina senatis, civilinei atsakomybei jį netaikoma. Tokiu būdu teisėjai iš esmės pripažino veikusią siaubingą KGB teisę ir pasityčiojo iš Laisvės kovų idėjos. Yra šventvagiškas argumentas, kad sovietų okupacijos metu žalos instituto nebuvo, kad Lietuvos partizanai eliminuojami iš Lietuvos teisės erdvės.

Iš kur tokia teisėjų pozicija ir čekistinių pareigūnų teisių gynimas? Paprastai yra sakoma, kad teisėjas neprieklausomas, ypatingai patikrintas ir atrinktas, doriausias ir nekvestionuojamas. Taip nėra. Teisėjas turi tokį pat vidutinį kvalifikacijos ir padorumo lygi, politinę ir tautinę sąmonę, kurią turėti ir vidutinis Lietuvos valdininkas, mokytojas, policininkas, Seimo narys ir t.t. Prisimename Kauno apylinkės teismo teisėją K.Petkevičių, kuris sovietmečiu buvo Kaišiadorių paukštyno komunistų organizacijos sekretoriumi, o 2005 m. baudė žurnalistą dėl kolaboranto „garbės“ įžeidimo. Akiavazdė jo teisinė ir politinė kolaboratinė nuostata. Dalis būvusių komunistų partijos narių, kaip ir žmogus, persirges politiniu meningitu, turis savo krevos sąžinės bei senos pasaulėjautos likučių, teisinančiai žiūrinčių į stribūnai kintojų teisėto veikimo aplinkybes.

Sovietmečiu teisėju galima buvo tapti tik būnant Komunistų partijos nariu, o kad juo taptum, turėjai būti „švarus“ – jokių religinių „prietarų“, jokių artimųjų tremtinių ar teistų už „antitarybinę“ veiklą ir pan. A.Burdulis bent penkerius metus nuo 1985 metų jau buvo Kauno miesto apylinkės

teisėju, todėl turėjo būti komunistu. 1973–1985 metais jis dirbo Kauno prokuratūros tardytoju. Labai įdomus, neatsitiktinės dalykas – Lietuvos teisėjų skelbiame sąraše nenurodomas dalyvavimas Komunistų partijoje. Nutylėjimas reiškia gėdos pripažinimą. Jeigu komunistu nebuvo, tai reikia ir parašyti.

B. Bobrel 1981–1987 metais dirbo „Kauno baldų“ kadrų skyriaus viršininke. Mes negalime teigti, kad ji bendradarbiavo su KGB, bet šis positas buvo nuolatinėje KGB priežiūroje ir kontroleje. Nuo 1987 metų ji beveik trejus metus dirbo Kauno miesto apylinkės teisėja ir jai reikėjo būti Komunistų partijos nare.

Teisėjams A.Burduliu ir B.Bobrel nieko nereiškė V.Vasiliausko teisme pasakyti žodžiai: „Dvidešimt penkeių savo sąmoningo gyvenimo metus aš atidaviau darbui saugumo organuose“. Apie stribus, veikusius prieš partizanus, jis sakė: „Jie ryžtingai juos persekiodavo, drąsiai stodavo į kovą su teroristais ir juos nugalėdavo“, o naikinamojoje operacijoje čekistai ir kariuomenė „veikė neperžengdama būtinosis ginties“. Taigi jie veikė tuo metu galiojusių teisės normų pagrindu ir už nieką neatsako.

Kalbant apie šių teisėjų sprendimus kyla klausimas: ar jie nekvalifi kuoti, ar angažuoti. Manyčiau, kad angažuoti, jų širdys plaka ne Lietuvos laisvės kovų dalyvių aukos, Lietuvos istorijos supratimo ritmu.

Tokius argumentus pateikia Apeiliacinis teismas 2007 m. birželio 20 d.: „šioje byloje susiklosčiusios išskirtinės faktinės situacijos“, „ieškavę nepraleido ieškinio senaties termino reikalavimams dėl žalos atlyginimo pareikšti“, „neatitinka reikalavimo teisės normas aiškinti laikantis sąžinigumo, teisingumo ir protingumo principu“, „šioje byloje būtina įvertinti istorines aplinkybes – Lietuvos okupaciją ir aneksiją, kuriomis buvo padaryti nusikalstamais pripažinti atsakovų veiksmai nukreipti prie Lietuvos partizanų kovas už Lietuvos valstybės laisvę ir neprisklausomybę“, „asmens teisės turi būti ginamos ne formaliai, o realiai ir veiksmingai“.

Taigi istorinių aplinkybių kontekste teiginys, jog ieškavę turėjo teisėjai žalos atlyginimą po nusikalstimo veiksmų atlikimo, neatitinka teisingumo, protingumo ir sąžinigumo principų, nes ši teisė Lietuvos okupacijos sąlygomis negalėjo būti įgyvendinama“.

„Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija, atsižvelgdama į didžiulius dvasinius išgyvenimus, dvasinių sukrėtimą, emocinę depresiją, kuriuos ieškovei sukelė šeimos narių ir artimųjų giminaičių netektis, taip pat įvertinusi tai, kad nusikalstamai veiksmi turėjo masinį pobūdį ir buvo nukreipti iš esmės ne prieš konkretius asmenis, o visus asmenis, kovoju sius už Lietuvos neprisklausomybę...“

Ar negeriau, kad tokius bylų tokie teisėjai nenagrinėtų vien dėl etinių sumetimų.

Algirdas ENDRIUKAITIS

Žinios iš Seimo

Seimas pataisė įstatymus, liečiančius buvusius politinius kalinius ir tremtinius

Praėjusių savaitę bebaigias pavaario sesiją Seimas vis tikt padarė keilis svarbius sprendimus, tiesiogiai liečiančius buvusius politinius kalinius ir tremtinius. Priimti dviejų įstatymų – Pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijos dalyvių teisinio statuso bei Asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo pakeitimai ir papildymai. Šie įstatymai numato praplėsti žmonių, kuriems bus pripažystamas kario savanorio, Laisvės kovų dalyvio ar nukentėjusiojo statusas, ratą.

I Seimą ne kartą yra kreipesi šauļių ar buvusių policijos pareigūnų vairai, nesuprasdami, kodėl minimu įstatymu ankstesnės redakcijos nesuteikė statuso jūrėtėms, patyrusiems represijas pirmosiomis okupacijos dienomis. Buvo akivaizdu, kad įstatymai apėjo kelias grupes žmonių, kuriems statusai tikrai priklausytų. Pasūlymai taisyti įstatymus buvo parengti seniai, tačiau kairiųjų valdomas Seimas vis atidėliodavo jų svarstyti. Savoviešose kalbose Gedulo ir Vilties dienos proga Seimo narys Povilas Jakučionis vis ragindavo Seimo pirminką ir valdybą ne tik žodžiais, bet ir darbais parodyti pagarbą Laisvės kovų dalyviams ir buvusiems tremtiniams. Ir šiaisiai jis prašė Seimą įtraukti minimus įstatymu projektus į Seimo darbotvarkę.

Tačiau praėjusių savaitę priėmimui pateiktų įstatymų projektu likimas kabojo ant plauko. Mat kairysis politinis flangas nebuvu nusiteikęs priiminėti tremtiniam palankių įstatymų. Praėjusi ketvirtadienį buvo pasinaudota galiojančia nuostata, kad įstatymas gali būti priimamas posėdyje dalyvaujant ne mažiau nei 71 Seimo nariui. Tik pradėjus juos pristatineti, daugelis tiesiog stojosi ir įėjo lauk iš Seimo salės. Nepadėjo nei posėdžiuui pirmininkaujančiojo pabarimai esą vis tiek darbotvarkėje esančius įstatymus reikės priimti arba atmetti. Tačiau padėtis kiek pasikeitė, kai dešinieji seimūnai pasielgė taip pat, kaip ir kairieji – priiminėjant jiems aktualias Baudžiamojo kodekso pataisas, dalis dešiniųjų politikų pradėjo tyliai išeitinėti. Darbas vėl įstrigo. Tada žodžio paprašė socialdemokratai pasiūlė nebežaisti, o Antanas Stasiškis pareikalavo dar kartą grįžti prie dėl kvorumu stokos nepriimtu įstatymu.

Kalbant apie Pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijos dalyvių teisinio statuso įstatymo pakeitimus reikia pažymeti, kad įteisintos pataisos leis gauti kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio statusą žmonėms, kuriuos iki šiol įstatymas ignoravo. Tad įsigaliojus šiam įstatymui kariams savanoriams prilygintais asmenimis bus pripažystomi:

1) asmenys, kurie 1940 m. birželio 15 d. įėjo Lietuvos Respublikos tikrąja karu ar policijos tarnybā ir kurie pirmosios sovietinės okupacijos (1940–1941 m.) metu buvo suimti arba ištremti ar būdami tremtyje suimti, įkalinti ir nuteisti mirties bausme ir mirties bausmė įvykdinta, arba buvo nužudyti, žuvo, mirė įkalinimo metu;

2) asmenys, kurie organizavo ar dalyvavo GULAGO politinių kalinių sukilimuose ir sukilimų malšinimo metu žuvo arba po numalšinimo buvo nuteisti papildoma bausme ar perkelti į uždaruosius kalėjimus ar bauzdžiamuosius lagerius.

Laisvės kovų dalyviams prilyginatais asmenimis bus pripažystomi:

1) Lietuvos Respublikos atsargos karininkai, buvę vidaus reikalų sistemos pareigūnai, sukarintų organizacijų nariai, taip pat valstybės civilinių įstaigų pareigūnai ir tarnautojai, mokslo ir kultūros veikėjai, visuomeninių ir politinių organizacijų nariai bei kiti Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie iki 1940 m. birželio 15 d. veikė stiprindami Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisuomai ir konstitucinę santvarką ir dėl šios veiklos pirmosios sovietų okupacijos (1940–1941 m.) metu buvo suimti, įkalinti ar nuteisti mirties bausme ir mirties bausmė įvykdinta, arba buvo nužudyti, žuvo, mirė įkalinimo metu;

2) asmenys, kurie organizavo ar dalyvavo GULAGO politinių kalinių masiniuose streikuose ir streikų malšinimo metu žuvo arba po numalšinimo buvo nuteisti papildoma bausme ar perkelti į uždaruosius kalėjimus, ar kitus ypatinguosius lagerius.

Įstatymas taip pat numato, kad tokio statusas bus pripažystomas tik tokiems išvardytus reikalavimus atitinkantiems žmonėms, kurie nepadarė nusikaltimų žmogiškumui ir neišdavinejo savo bendražygį. Jei bus pasirašytas Prezidento, šis įstatymas įsigalius nuo 2008 m. sausio 1 d.

Kito įstatymo – asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso – pakeitimai numato grupę žmonių, kuriems, kaip ir kitiem tremtiniam, bus suteiktas nukentėjusio nuo okupacijų statusas. Tremtiniai ir jiems prilygintais asmenimis bus pripažystomi: „tėvų įkalinimo metu buvę nepilnamečiai politinių kalinių vaikai, jeigu bent vienas iš tėvų buvo įkalintas ir šeima tuo metu negalėjo legaliai gyventi ankstesnėje nuolatinėje gyvenamojoje vietoje“, taip pat „asmenys, okupacinių režimų institucijų arba teismų sprendimais dėl politinių ar kilmės motyvų priversti išsikelti arba prieverta iškeldinti iš nuolatinės gyvenamosios vietas (ištremti) arba prieverta apgyvendinti nurodytoje vietoje (nutremti), pritaikius specialios įskaitos (komendantūros) sąlygas arba aprivojus gyvenamo-

sios vietas pasirinkimo teisę, jeigu šiuo metu jie yra Lietuvos Respublikos piliečiai“. Taip pat asmenys, gi-mė tremtinii šeimose trėmimo metu ir tremtyje, jeigu bent vienas iš tėvų buvo tremtinys ir jeigu bent vienam iš tėvų buvo taikomas specialios įskaitos (komendantūros) sąlygos arba buvo apribota gyvenamosios vietas pasirinkimo teisė (uždrausta grįžti ir gyventi Lietuvoje).

Šis įstatymas taip praplečia ir beglobiai vaikais vadintam asmenų grupę. Pirmausia numatoma, kad tokiai bus laikomi ne iki 16 metų amžiaus likę be globos, o iki 18 metų, t.y. nepilnamečiai. Vienas iš pagrindinių pakeitimų yra tas, kad beglobiai vaikais bus laikomi ne tik tie, kurie vienaip ar kitaip neteko abiejų tėvų. Tokiai bus laikomi ir tie politinių kalinių vaikai (išvaikiai), jeigu bent vienas jų tėvų (ištėvių) buvo miręs, dingęs be žinių ar ištremtas, o kitas kalėjo.

Abu šie įstatymai bus paskelbti „Valstybės žiniose“.

Priimant šiuos įstatymus iš esmės pasisakančiųjų „pries“ tebuvo vienas Seimo narys – socialdemokratas A. Sydas. Jis kritikavo įstatymą teigdamas esą taip tremtiniam bus prilyginami žmonės, kurie iš tiesų nebuvo tremtiniai. Dėl beglobių vaikų jis taip pat pasisakė priešiškai, ragindamas rūpinantis dabar Lietuvoje gyvenančiais našlaičiais, o ne kažkada buvusiais. Tačiau A. Stasiškis ramiai paaškino, kodėl tokie žmonės gaus statusą, ir visi kritikai, jei tokiu ir buvo, savo neigiamą nuomonę pasilaikė sau.

„Iš tikrujų kolega Algirdas visai be reikalo jaudinasi. Néra čia jokių naujų asmenų grupių, ir jis tiktai klaidina mus. Visi tie dalykai buvo įstatyme, kuris jau dešimt metų taikomas. Yra tiktais ištaisytos kai kurios buvusios spragos, kurios neleido tiksliai jo pritaikyti. Ką reiškia „pasilikę neišvežti buvo įrašyti“? Tai yra žmonės, kurie negalėjo gyventi savo namuose, savo sodybose, turėjo slapsytis arba nelegaliai iš vieno rajono važiuoti į kitą ir taip gyventi. Ką reiškia „nuvykę pas tremtinius“? Kolega Algirdas, trémimas yra ne tik išvažiavimas į Irkutską. Ten reikėjo kas dvi savaites registruotis komendantūroje. Jeigu tamsta buvai tremtinys ir pas tamstą atvažiavo tamstos žmona, kuri buvo pasilikusi, ji patenkta į tą pačią įskaitą, vaikšto su tamsta kas dvi savaites į komendantūrą“, – tvirtino A. Stasiškis.

Ingrida VĖGELYTĖ

Sveikiname

Nuoširdžiai sveikiname buvusį politinį kalini, LPKTS Tauragės filialo tarybos narę **Joną ŠEPUTĘ** 75 metų jubilejaus proga. Linkime geros sveikatos, šviesių gyvenimo dienų, ilgiausių metų.

Nuoširdžiai sveikiname buvusią tremtinę, LPKTS Tauragės filialo tarybos narę **Zofiją RIMKIENĘ** 75 metų jubilejaus proga. Linkime stiprios sveikatos, geros nuotaikos, ilgų gyvenimo metų.

LPKTS Tauragės filialo taryba

Pristatomė

Birželio 27 d. LPKTS Kauno filialo valdybos posėdyje šio filialo pirmininku išrinktas buvęs tremtinys **Antanas Jočys**.

A. Jočys gimė 1933 m. liepos 1 d. Molėtų r. Laičių k. Jis – 1952–1956 metų Krasnojarsko kr. N. Ingušo r. Ž. Poimos gyvenvietės tremtinys.

Grižęs į Lietuvą baigė Kauno politechnikos institutą, įgijo mašinų gamybos technologo specialybę. Dirbo Kauno radijo ir „Neries“ gamyklose vyriausiuoju technologu, technikinio skyriaus viršininku. Vedės, su žmona Danguole užaugino dukterį Viliją.

Palinkėkime A. Jočiui stiprios sveikatos, išmintingų sprendimų, kurių prireiks kasdieniam darbe, geros kloties.

LPKTS valdyba

Vėl susirinkta Kreivakiškyje

(atkelta iš 1 psl.)

Sąskrydyje kalbėjo Seimo narė TS PTKF tarybos pirmininkė Vincė Vaidevutė Margevičienė, Seimo TS frakcijos narys Jurgis Razma, Lietuvos laisvės kovos sajūdžio prezidiumo pirmininkas Jonas Čeponis, TS Pakruojo skyriaus pirmininkas Jonas Jurgeliūnas, LPKTS valdybos narys, TS PTKF Marijampolės skyriaus pirmininkas Vitas Buškevičius, TSPKTFS narys, Lietuvos žemės ūkio inžinerijos instituto direktorius dr. Gvi-

sų neliks Tėvynės sajungoje, joje bus vieni konservatoriai. Jų – dešimt tūkstančių, o mūsų – tiktais keli. Jau panaikino kvotą į TS tarybą... Stodami į frakciją maném, kad gausim kvotas ir galėsim sėkminges darbuotis Tėvynės sajungos gretose,” – priekaištavo V. Jogminienė.

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša, LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė Marcinkevičienė ir LPKTS jaunesnių kartos komiteto pirmininkė Vilija Jogminienė įtei-

kruojai filialo tarybos narei Danutei Jeneliūnienei – už aktyvią veiklą ir nuolatinę pagalbą rengiant LPKTS jaunesnių kartos sąskrydžius Kreivakiškyje.

Šventėje nuotaikingai pasveikinti birželį vardines atšventusieji – Antanai ir Antaninos, Jonai ir Janinos, Petrai ir Povilai. Varduvininkai papuošti ažuolų vainikais, jiems sudainuota „Ilgiausių metų“. Susirinkusieji pakviesi prie bendro vaišių stalo pasivaišinti Žiemgalos krašto aludarių pagamintu alumi.

Siemet renginio Kreivakiškyje dalyviai buvo pradžiu-ginti puikia kultūrine programa: Kauno Tremties ir rezistencijos muziejaus vadovas Juozas Rimkus pristatė lietuvių tremtį primenančią Antano Sadecko fotografijų parodą „Sibiras“, o LPKTS Ketingos sk. pirmininkė, LPKTS jaunesnių kartos komiteto narė Valerija Žaliene – iš Sibiro, Krasnojarsko krašto, parvežtas nuotraukas ir filmuotą medžiagą, sąskrydžio metu daug kartų parodytą dvarelį klojime. Kauno Martyno Mažvydo mokyklos mokinės – Lietuvos kudirkaičių organizacijos narės, kurias parengė LPKTS Kauno filialo narė mokytoja Danutė Blékiene, pristatė programę, skirtą lietuvių tautos trémimui atminti. Dainavos Kauno r. Vilkijos žemės ūkio mokyklos moksleivės, LPKTS Pakruojo filialo ansamblis „Šarma“, o folkloro ansamblis „Ratelinis“, vado-vaujamas Violetos Armolaitienės ir meno vadovės Margaritos Tamkevičiūtės, ilgai linksmino susirinkusiuosius ir kvietė į bendrą šokio ratą.

Bégikai, vadovaujami LPKTS Kauno filialo valdybos nario Jono Sakelio, iš partizanų vado Jono Noreikos-Generolo Vėtrės téviškės parnešė tradicinę sąskrydžio varžybų aukuro ugnį. Sportinių varžybų organizatorius, LPKTS jaunesnių kartos komiteto pirmininkės pavaduotojas, Šiaulių pedagoginio universiteto dėstytojas Algimantas Džiuvė pavykė varžytis dėl pereinamųjų LPKTS Šiaulių apskrities bei LPKTS jaunesnių kartos komiteto įsteigtų tau-rių. Už laimėtas tinklinio varžybas apdovanota Pakruojo r. savivaldybės komanda.

Organizatorai itin džiaugėsi, kad šiemet sąskrydyje dalyvavo daug jaunimo iš visos Lietuvos: Lietuvos kudirkaičiai, maironiečiai, jaunieji šauliai, jaunieji konservatoriai.

Kupini puikios nuotaikos, šurmuliudami, šypsodamiesi, pažadėjė būtinai susitikti kitąmet šventės dalyviai pamazgužėjo autobusų link–vaka-reja, metas keliauti namo...

Jolita NAVICKIENĖ

LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė Marcinkevičienė, LPKTS pirmininkas Antanas Lukša ir LPKTS jaunesnių kartos komiteto pirmininkė Vilija Jogminienė dėkojo visiems susirinkusiems ir prisidėjusiems prie sąskrydžio organizavimo

Visus sužavėjo Vilkijos žemės ūkio mokyklos moksleivių atlikamos dainos

Susirinkusiuosius šokti kvietė folkloro ansamblio „Ratelinis“ šokėjai
Autorės nuotraukos

das Rutkauskas, Jaunuju konseruatorijų lygos prezidentė Vesta Ratkevičiūtė.

LPKTS valdybos pirmininkės pavaduotoja, LPKTS ir TS PTKF jaunesnių kartos komitetų pirmininkė Vilija Jogminienė buvusių tremtinius, gimusiųsus tremtyje kvietė ištoti į Tėvynės sajungos Politinių kalinių ir tremtinų frakciją, dalyvauti politikoje. „Jei nedirbsime šia linkme, tai po kelių metų mū-

kė padėkas: kunigui Alfonsui Bulotai – už nuolatinę Dievo žodžio skliaudą LPKTS rengiuose, LPKTS pirmininko pavaduotojui LPKTS Varėnos filialo pirmininkui Vytautui Kazilionui – už surengtą žygį Dainavos apygardos partizanų takais, LPKTS Ketingos filialo pirmininkei Valerijai Žalienei – už surengtą ekspediciją į Krasnojarsko kraštą ir aplankytus lietuvių tremtinį kapus, LPKTS Pa-

Ar užteks sveiko proto?

Draugija „Atmintis“ prašo Pakruojo centrinėje miesto aikštėje atstatyti sovietmečiu stovėjusį paminklą Lietuvos komunistų partijos veikėjui Karoliui Požėlai, kuris kartu su trimis Lietuvos komunistų partijos veikėjais 1926 m. buvo apkaltintas antivalstybine veikla SSRS naudai ir ginkluoto sukilio organizavimu, už tai teismo buvo nubausti mirties bausme – sušaudyti.

Paminklas komunistui atgal į Pakruojį turi būti parvežtas iš Grūto parko. Draugijos nariai teigia, kad rekonstruojamoje miesto aikštėje norėtų matyti K. Požėlos paminklą, nes jis esą kovoje už Lietuvos nepriklausomybę, žmonių lygiateisiškumą ir socialinį teisingumą.

„Mes norime ir siūlome, kad miesto svarbiausioje aikštėje būtų paminklas ne kokiui mamutui ar varnai išgarbinti, bet žmogui, visą gyvenimą atidavusiam už Lietuvos tikrą nepriklausomybę, žmonių lygiateisiškumą ir už socialinį teisingumą“, – raoma draugijos atvirame laiške Pakruojo valdžiai ir visuomenei. Pakruojo rajono meras Saulius Gegieckas teigia, esą

į miesto centrą paminklas negrij, tačiau jį būtų galima pastatyti Bardiškiuose, gimtajame K. Požėlos kaime, jei tik tam pritartų visuomenė.

Negalėdamas patikėti tokia žinia Seimo narys Povilas Jakučionis paraše paklausimą Pakruojo rajono merui, kuriuo norėjo sužinoti, kokia gi vis dėlto mero asmeninė nuomonė dėl tokio kontraversiško siūlymo.

„Kai Europos Sąjungos institucijos svarsto komunizmo pasmerkimo lygiagrečiai su nacizmu klausimą, Estijoje, Lenkijoje, Latvijoje svarstomi komunistus šlovinančių paminklų nugriovimo klausimai, Lietuvoje minima komunistų organizuotų nekaltų žmonių pirmųjų trėmimų suaktis, Pakruojo draugija „Atmintis“ inicijuoja paminklo komunistui atstatymą. Sutikite, kad tai labai blogas siūlymas“, – rašo P. Jakučionis savo rašte.

Belieka tikėtis, kad priimant teisingus sprendimus sveiko proto užteks ne tik Pakruojo rajono savivaldybės tarybai, bet ir merui.

“Tremtinio” inf.

Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto informacija

Padidės pensijos

Nuo liepos 1 dienos priedas už stažo metus bus mokamas visiems senatvės bei netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjams, kurie igijo didesnį nei 30 metų stažą.

Už kiekvienus pilnus stažo metus virš 30 metų bus mokami 3 procentai bazinės pensijos. Pirminiame, Vyriausybės pateiktame, įstatymo projekte buvo siūloma mokėti 2 procentus bazinės pensijos priedą. Tačiau pateikus įstatymo projektą Seimui, Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitete bendru sutarimu buvo pritarta Seimo nario Povilo Jakučionio siūlymui už kiekvienus pilnus stažo metus virš 30 metų mokėti 3 procentus bazinės pensijos.

Kreiptis turėtų tik tie, kurie turi iki šiol „Sodrai“ nepateikytų dokumentų, įrodančių iki 1995 m. sausio 1 d. įgytą stažą.

Priedas už stažą bus išmokamas dviem etapais: liepos mėnesį priedas už stažo metus bus pradėtas mokėti visiems pensininkams už kiekvienus pilnus stažo metus virš 30 metų, už kuriuos pensininkui paskirta ir mokama pensija; lapkričio mėnesį priedas už stažo metus bus pradėtas mokėti tiems, kurie po paskutinio pensijos paskyrimo (perskaiciavimo) dar dirbo.“ – informavo LR Seimo narė, Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto narė Vincė Vaidevutė Margevičienė.

Apdovanoti „plechavičiukai“

Birželio 26 d. į Kauno įgulos karininkų ramovę rinkosi Lietuvos vietinės rinktinės karių sajungos Kauno apskrities dimisijos karininkai. Čia buvo pažymėtos 63-osios Lietuvos vietinės rinktinės įkūrimo ir 10-osios Lietuvos vietinės rinktinės karių sajungos įkūrimo metinės. Už patriotiškumą, veiklą, dalyvavimą renginiuose LVRKS Kauno aps. dimisijos karininkai apdovanoti Lietuvos Garbės kryžiumi. Tarp apdovanotųjų – LVRKS vadas dim. mjr. Antanas Paulavičius, LVRKS Kauno aps. vadas dim. mjr.

Antanas Daugėla, LVRKS Kauno aps. vados pav. dim. kpt. Bronislovas Girdvainis, buvęs politinis kalinius, LVRKS vado pavad. dim. kpt. Kazimieras Giedraitis, LVRKS vados pavad. dim. kpt. Benjaminas Juškevičius ir kiti. Apdovanojimui pristatyta 50 asmenų.

LVRKS vadas dim. mjr. A. Paulavičius pažymėjo: „Niekumet nepamiršime generolo Povilo Plechavičiaus, kuris prieš 63 metus pašaukė mus prie ginklo. Su mumis šią sakralinę valandą ir mūsų Genorolas.“

„Tremtinio“ inf.

*Lietuvos Garbės kryžiumi apdovanotas Antanas Paulavičius
Jolitos Navickienės nuotrauka*

Dvasinga kelionė

Birželio 14-ąją į Naujosios Akmenės parapijos bažnyčią būreliais ir pavieniai rinkosi buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai. Šv. Mišias už amžiams likusiuosius Sibiro platybėje ir Lietuvoje atguliusiuosius aukojo klebonas V. Petruskas. Vėliau su žvakelėmis, gėlėmis ir LPKTS Naujosios Akmenės filialo vėliau patraukėme prie koplystulpio. Ten mūsų jau laukė pučiamųjų orkestras, vadovaujamas J. Gintausko, ir renginio vedėja J. Smirnova. Žodį, skirtą Gedulio ir Vilties dienai, tarė ir gėlių padėjo bei uždegė žvakelių Naujosios Akmenės rajono merė E. Meškienė, savivaldybės administracijos direktorė J. Dunauskaitė, merės pavduota S. Meškytė.

Po minėjimo Naujojoje Akmenėje autobusu važiavome Kruopių link. Ten, prie 1944–1953 m. rezistentų užkasimo vietoje pastatytu atminimo ženklu, ažuolinio kryžiaus ir skulptūros trėmimams atminti, Kruopiuose mūsų laukė miestelio seniūnė ir būrelis vienos gyventojų.

Iš Kruopiu keliauome Papilės link. Ten padėjome gėlių ir uždegėme žvakelių prie Papilės geležinkelio stoties, iš

kurių 1941–1952 m. Akmenės rajono gyventojai buvovėjami nežinomybėn. Papilės kapinėse nusilenkėme prie sovietinio teroro aukų kapavietės ir nuykome į Simono Daukanto kiemelį, kuriame mūsų laukė visada svetinga muziejaus šeimininkė ir įkūrėja D. Veisienė. Lyg rojaus kampelyje pasijutome ant upės kranto įrengtoje aikštėlėje, pavadintoje „Lakštingalų slėniu“. Trumpą programę atliko mergaitės kanklininkės. Papilės miestelio seniūnas papasakojo apie trėmimus ir rezistencijos kovas šio miestelio apylinkėse. Pažendravę su vietiniais buvusiais tremtiniais, apsilankė klatelėje ir Simono Daukanto muziejuje, pasidžiaugę papiliškių svetingumu išvykome į Ventą.

Ventoje susitikome su miestelyje gyvenančiais buvusiais politiniais kaliniais ir tremtiniais, džiaugėmės trumpą menine programėle, aplankėme bibliotekoje Gedulio ir Vilties dienai skirtą parodėlę. Pasisvečiavę išvykome į Akmenę.

Sustojome prie Nepriklausomybės paminklo K. Kasakausko gatvėje.

(keliamas į 7 psl.)

„Indraja“ Karaliaučiaus krašte

Šiemet Lietuva minėjo neprisklausomybės atkūrimo 17-ąsias metines. Reikšmingą datą minint Kauno įgulos karininkų ramovėje buvo surengtas iškilmingas koncertas: skambėjo Kauno įgulos karininkų ramovės moterų choro „Indraja“ (vad. Z. Geraras) dainuojamos liaudies, lietuvių kompozitorų dainos bei sakralinės giesmės. „Indrajos“ kolektivo kvietimu koncerte dalyvavo svečiai iš Karaliaučiaus (Kaliningrado) – Liudviko Rėzos lietuvių draugijos mūsų choros „Gabija“ (vad. S. Ryžkova), lietuviška daina suartino kolektivus, pažadino norą aplankyti Karaliaučių, ten gyvenančius tautiečius, išlikius gelezim apkaustyti gniaužtų žemėje.

Abipusiai reikšminga koncertinė kelionė įvyko birželio 16–18 dienomis.

Iveikės Kybartų pasienio postą birželio 16 d. „Indrajos“ kolektivas vaikščiojo Tolminkiemio bažnyčios šventoriumi. Ten prieš daugelį metų kunigavo K. Donelaitis, poemos „Metai“ autorius. Tylia rimtimi sutiko šventovė atverdama duris kelautojams iš Lietuvos. Daina iš „Indrajos“ moterų lūpų lyg atodūsis nušambėjo vietoje, kur daugiau nei prieš du šimtmečius aidėjo poeto pastoriaus pamokantys žodžiai jo myli-miems „būram“. Pati bažnyčia priekaita iš griuvėsių, ta pati žemė alsuoja nemaraus poeto dvasia. Tylus susimąstymas apie žmogaus būties trapumą apgaubė sustojus prie K. Donelaičio kapo. Neišliko tik Lazdynėliai, kaimas prie Gumbinės, kur gimė būsimasis poetas.

Iš abiejų pusų medžiais apaugę vingiuotas kelias atvedė Įsrutin (Černiachovskis). Pasitiko kryžiuočių pilies griuvėsiai. Pilis daug kartų atstatyta ir vėl sugriauta liudijana narsiu lietuvių kovą už savo žemę su kryžiuočiais. Prieštarangus jausmus sukėlė pilies papédėje atstatytas paminklas Lietuvos ulonams atminti. Jis toli gražu nesutampa su dainose apdainuojamu šauiniu jaunikaičiu.

Zelenogradskas. Baltijos platybės, mielas bangų ošimas. Neužtruko „Indraja“ pažiūrė – metas į Karaliaučių – lietuvių raštijos, etnografijos, kalbotyros lopšį. Nejučia sugrįžo rašytojo R. Gavelio romano „Vilniaus pokeris“ žodžiai, nusakantys Karaliaučiaus reikšmę Lietuvai: „Ten buvo Lietuvos galva ir smegenys: religija ir šventyklos, kul-

tūros užuomazgos ir filosofijos pradmenys... Vokiečiai asimiliavo prūsus, bet savo valstybei jėgų sémési kaip tik Prūsijoje... Net po šimtmečių lietuvių kultūra lindo iš ten. Net nukirstos šaknys leido atžalas.“

Karaliaučius gražus šiandien. Restauruoti namai. Bet prieš minint 750-ąsias Karaliaučiaus metines centrinėje aikštėje vėl atsistojo Lenino skulptūra... Kodėl? Kokie

S. Rapolionis buvo šio universiteto profesoriai, M. Mažvydo pirmtakai. Liudvikas Rėza kurį laiką buvo šio universiteto rektorius. M. Mažvydas įgyvendino visų lietuvių šviesuolių bendrą troškimą – spausdinanti lietuviškas knygas.

„Indrajos“ choras susitiko su Lietuvos konsulato ambasadoriumi Viktoru Baubliu ir kultūros atašė Arvydu Juozaičiu. Ambasadorius papasako-

Choras „Indraja“

„didžio vado“ ir jo gerbėjų nuopelnai šiam kraštui? Sunku ir skaudu dabar tai suprasti.

„Indrajos“ choras susitiko su Karaliaučiaus lietuvių bendruomene. Lietuviai parapijos bažnyčioje, kurioje kuni-gauja Anupras Gauronkas, kaunietės giedojo šv. Mišioms, po to – koncertavo. Skambėjo lietuvių liaudies, lietuvių kompozitoriu

A. Raudonikio, V. Montvilos,

V. Miškinio dainos, sakralinės giesmės. Malonu buvo matyti Karaliaučiaus L. Rėzos lietuvių draugijos choro „Gabija“ choristus, stovinčius šalia Kauno „Indrajos“ choro moterų ir klau-sytis nuoširdaus dainavimo. „Gabija“ pažadėjo atvykti į Lietuvą liepos 6-ąją į dainų šventę „Būties ratas“.

Daug pamatė „Indrajos“

kolektivas Karaliaučiuje: Karališkuosis vartus, turtingą eksponatų gintaro muziejų, didingą Karaliaučiaus katedrą, Emanuelio Kanto kapą. Gaila, kad skaudūs istoriniai įvykiai sunaikino senajį universitetą, davusį pasauliui, žinoma ir Lietuvai, garsių mokslo vyrų. Iš jo sklidė ryškių šviesa, čia išsilavinimą įgijo M. Mažvydas, A. Kulvietis, L. Rėza, S. Rapolionis ir daugelis kitų ryškių asmenybių. Beje, A. Kulvietis ir

jo apie konsulato veiklą, sprendžiamas aktualias problemas, iškylančius sunkumus. V. Baublys padėkojo

„Indrajos“ kolektivui už Lietuvos kultūros pristatymą Karaliaučiuje (Kaliningrade), už lietuviybės puoselėjimą istoriškai lietuviškame krašte, kur tiek nedaug lietuvių esama... Jie priglunda prie mūsų sunkiai pakeliamataksomybe – atsiminti, apginti, išsaugoti...

Grįžtant į Kauną „Indrajos“ kolektivas sustojo Tilžėje (Sovietske). Prisimintas lietuviybės puoselėtojas, filosofinės minties skleidėjas Vyduinas. Néra muziejaus, bet prie namo, kuriame gyveno filosofas, rašytojas Vyduinas pritvirtintas atminimo lenta su jo barelfu. Tilžė atmintina dar ir dėl to, kad čia įvyko 1-oji lietuvių dainų šventė.

Kelionės įspūdžių aprašymą norisi užbaigti žinomo lietuvių poeto rašytojo Roberto Keturakio mintimis, pateiktomis kultūros žurnale „Santar“: „Reikėtų, kad bent sykių tėvai prieš savo vaikų akis išskleistų Mažosios Lietuvos žemėlapį: štai Maldačiai, netoli jų Migėnai – į Sembos ir Nadruvos pusę... Herkaus Manto, Mažvydo, Donelaičio ir mūsų dvasios žemę.“

Marija ADOMENIENĖ,
„Indrajos“ choro narė

Popietė, sušildžiusi širdis

Pakruojo rajono Pašvitinio seniūnijos Mikniūnų kaime gyvenančios buvusio politinio kalnio dukters Stasė Lipštaitės-Pivorienės iniciatyva ir Pakruojo r. literatės Rimutės Žemrietaiės pastangomis, birželio 10 dieną įvyko popietė „Skausmo kelias“, skirta Gedulai ir Vilties dienai. Iją buvo pakviesti Trivalakių, Bitėnų, Vainiūnų, Mikniūnų, Starkonių kaimų buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, jų artimieji.

Renginys prasidėjo Joniškio r. Gaščiūnų kaime, prie partizanų būrio vado Mečislovo Vainausko buvusioje sodyboje pastatyto paminklinio akmens.

1945-ųjų balandžio viduryje į Vainauską klojimą susirinko jauni Pakruojo ir Joniškio r. aplinkinių kaimų vyrai, nepanorė tarnauti okupacini-

je Ignas Dabrikas... Kiekvienam išvardytajam prie paminklinio akmens uždegtą žvakelių, pagerbtį tylos minute.

Kalbėjo partizanų būrio vado dukterys dyvynės Stasė ir Augenija. Jos dėkojo organizatorėms, išreiškė viltį, kad žuvusių atminimas niekad nebūs pamirštinas. Beje, būrio vado Mečislovo Vainausko žmona su vaikais Juozu, Stase ir Augenija po 1945 m. balandžio mén. tragedijos išėjo iš namų, kur akys mato, slapstėsi pas gerus žmones. Sūnelis, besislėpdamas rugių lauke, rado granatą ir su ja žaisdamas žuvo. Vėliau motina pasikeitė pavardę į mergautinę – tapo Pilkaite, o dukrelės Pilkaitėmis. Taip išvengė tremties. Dukterys Vainauskaičių pavardę susigrąžino tik nepriklausomybės metais. Skambiabalsės krašto moterys

Rima Žemrietaitė pasakoja apie šiurpius 1941 m. balandžio 18 d. įvykius Gasčiūnų k. M. Vainausko sodyboje

je kariuomenėje ir susitelkę į partizanų būrį, vadovaujamą sodybos šeimininko. Naktį praleido kartu. Dieną dalis jų išėjo namo, bet apie 20 vyru liiko. Balandžio 18-osios ryta buvo apsuptyti okupacinių kariuomenės ir stribių. Vyrai turėjo keliai šautuvus ir pradėjo gintis. Netrukus klojimas užsiplėsnojo nuo užpuolikų padegamujų kulkų. Nebeturėdami kitos išeities, pro pastato langelius pradėjo šokinėti užpultieji, kiti išėjo pro pastato duris, bet buvo sutiki priešo kulkų.

Kai klojimas baigė degti ir nutilo paskutiniai šūviai, lauke gulėjo vien žuvusių kūnai. Kad dar didesnį siaubą sukeltų, stribai uždegė Klemo ir Juozo Gabrių namus. Nukautuosius, kurie nebuvu sudegę, suguldė ant grindinio prie Joniškio bažnyčios. Nors akyli saugojo, kūnai buvo pašventinti, o vidurnaktį bažnyčioje už juos aukotos sv. Mišios. Jauniausiam iš rezistentų Gediminui Sakalauskui ėjo tik septyniolikti metai...

Vėliau kūnus užkasė Viganių miške, arklių kapuose, ir iš šalia buvusios balos paleido vandenį, kad greičiau suirštų. Norėjo, kad kuo greičiau dingtų pėdsakai, bet dar ilgai iš po nakties ten pražysdavo gėlės...

Renginio vedėja Rimutė Žemrietaitė vardijo žuvusiuosius: broliai Klemas, Kostas ir Stasys Dikšai, Stasys Jurgelis iš jau išnykusio Zelčių k., Stasys ir Alfonsas Valančiai bei Bronius ir Vincas Katiliai iš Andrešiūnų, rimdžiūnietis Kazys Paliulis, Stepas Andriulius iš Žekonių, Gaščiūnų ūkininko sūnūs Jonas ir Juozas Gabria, Ignas Pilka, Antanas Malinauskas, Jonas Vembris ir Gediminas Sabaliauskas, jau išnykusiam Damančių k. gyvenę Juozas Rumbauskas, Jonas Braziulius

prie paminklo graudžiai dainavo apie žuvusių vaikų raudančią motiną...

Aplankytos ir Gaščiūnų kapinaitės. Ten 1989 m. buvo perlaidoti žuvusių partizanų palaikai. Čia perskaitytas O. Novikienės eilėraštis „Nererk, sesut“, dar kartą pagerbtas tėvynės gynėjų atminimas, padėta gėlių.

Antroji renginio dalis buvo skirta tremtiniams ir politiniams kaliniams, apžvelgtas jų skausmo kelias. Ji vyko Pakruojo r. Privalakių kaime, buvusio tremtinio gydytojo Alfonso Mužės sodelyje, giminaičių Karmazinų sodyboje po šimtametėmis obelimis.

R. Žemrietaitė pažymėjo, kad vien per 1948–1951 m. iš Trivalakių bei aplinkinių kaimų buvo ištremta 16 ūkininkų šeimų. Gedulai ir Vilties dienai jos pačios nupieštuose atvirukuose „Skausmo kelias“ buvo įdėta lino skiautė su išvingiuotu geležinkelio ir pažymėtomis kraštiečių tremties vietomis: Komija, Vorkuta, Tiumenės sr., Krasnojarskas, Irkutskas, Tomskas, Chabarovskas, Altajaus kr. Atvirukai buvo įteikti visiems renginyje dalyvavusiems buvusiems tremtiniams ir politiniams kaliniams.

Kai kuriems buvusiems tremtiniams Rimutė padovanovojo savo paveikslų. Juos taip pat galima pavadinoti „Skausmo keliu“. Kiek daug gerumo šios nuostabios mergaitės širdelėje! Kiek daug dienų ir nemigo naktų mums padovanovojo ši neigaliųjų vežimėlyje sėdinti buvusios tremtinės motytojos Monikos Kelevišienės auklėtinė! Stiprybės pasisémėme būdamis jos draugijoje. Manau, gérlio, grožio, ištvermės Rimutė visam gyvenimui pasėjo ir jai talkinusioms mokinukėms Aidijai, Kristinai ir Ievutei.

Zita VĖŽIENĖ

Autorius skaitytoją grąžina į praeitį,

Naujos knygos

“Tardytojau, kodėl muši?”

“1946 m., baigiant septintą Švėkšnos gimnazijos klasę, sovietų saugumą buvau areštuotas ir uždarytas į Šilutės kalėjimą”, – rašo neseniai išleistos knygos “Tardytojau, kodėl muši?” autorius Kostas Stasys Jocys.

Atsiminimų knyga parašyta netradiciniu memuariniam žanru stiliumi. Ji perpinta realybės vaizdais, savita ir originali.

K.S. Jocys kartu su kitais Švėkšnos gimnazijos moksleiviais už ryšius su Lietuvos Laisvės Armija areštuotas ir uždarytas į Šilutės kalėjimą. Pirmoji “pažintis” su saugumiečiais jaunuoliui baigėsi palyginti laimingai, – karinio tribunolo išvados tada jam buvo palankios ir iš kalėjimo jį paleido. Tačiau iš savo akiračio saugumiečiai K.S. Jocio neišleido. Netrukus jaunuolis vėl buvo areštuotas.

Tai, ką išgyveno tardymo izoliatoriuse ir tremtyje, K.S. Jocys nuosekliai aprašo savo knygoje. Tiems, kurie patyrė enkavedistų taikomas “poveikio priemones”, pacituotos eilutės grąžinės skaudžius prisiminimus, o jauni žmonės, tik iš nuogirdų žinantys, kad Lietuvoje buvo nuožmūs baudėjai, iš šios knygos puslapių gaus informacijos apie sovietų “teisėsaugą” ir “teisingumą”. K.S. Jocys rašo: “...i kairijų smilkinį gaunu tokį smūgį, kad akys žybteli baltos liepsnelės, virsdamas kliudau taburetę, krentu palei sieną. Kai pasikeliu, kitas smūgis į dešinę. Po jo taip sunku

atsikelti. (...) Nesulaukdamas mano pasikėlimo, tardytojas padarė pasklaugą: čiupo už švarkelio apykaklės, patempęs į viršų, pasodino ant taburetės taip, kad nugara remtųsi į stalą briauną. Labai svaigo galva, negalėjau jos pakelti. Tada jis už plaukų paėmės ją atlenkdavo į viršų, palaikės paleisdavo.”

Knygoje taip pat aprašytas Jocių šeimos likimas – tremtis, artimųjų netekėtys, sunkus gyvenimo kelias grįžus į tėvynę.

“Tremtinio” inf.

Eiliuota publicistika

“Apmastymai eilėmis” – taip pavadinta jau trečioji LPKTS Garliavos filialo pirmininko, 1941-ųjų tremtinio Mindaugo Babono eilėraščių knyga. “Norėčiau, kad perskaičiusių šią eilėraščių knygę suprastų, kokias kančių keliais ir mažais žingsneliais mūsų tauta žengė į laisvę”, – pratarėje rašo autorius. Eilėraščiai apie tremtį, kategoriską darbą svetimoje žemėje ir žmonių nuotaikas. Yra daug šmaikščių ironijos ir sarkazmo kupinė eilėraščių apie partijos vadukus ir funkcionierius. Vienas jų – “Atsakymas partijos sekretoriui Arbačiauskui”: “Neveriskit kaltę jūs kitiems, / Kurios jūs esat nusipelnę / Teigdami visur visiems, / kad komunistai “nuostabiausiai valdė.” Eilėraštyje “Baltijos kelias” išprasminta Atgimimo pradžia, primenama skaudi Lietuvai data – Birželio 14-oji ir kviečiama prisiminti svetimoje žemėje palaidotus tremtinii artimuosius. Jų palaikus Atgimimo metais ne viena šeima parsivežė į Lietuvą. Šia tema parašytas eilėraštis “Palaikams, parvežtiems iš Sibiro”. Autorius, antrą kartą apsilankęs Vorkutoje, parašė eilėraštį “Ašvėl Vorkutoje”. Minint didvyriško Kalniškės mūšio metines gimė eilėraštis “Keturiasdešimt keturiems Kalniškės didvyriams”.

Autorius skaitytoją grąžina į praeitį,

Mindaugas Babonas

APMASTYMAI EILĖMIS

tapatina dabarties ir praeities lygiagretes, susimąsto dėl Lietuvos ateities ir eilėraštyje “Atbuskite dvasioje” taikliai daro išvadą: “Sustokit, broliai, plėš tautą, / Atbuskime doros dvasia, / Iš praeities jus bočiai šaukia, / Jūs prašo visa Lietuva.” Palinkėsime autorui kūrybinės sékmės. Juk dar ne viskas eilėmis sudėta...

“Tremtinio” inf.

2007 m. liepos 6 d.

Dvasinga kelionė

(atkelta iš 5 psl.)

Ten būrelis vietinių gyventojų laukė su gėlėmis ir žvakėmis. Akmenės seniūnas papasakojo šio paminklo pastatymo ir atstatymo istoriją. Padėjė gėlių, uždegę žvakelių aplankėme Liepų gatvėje stovintį medinį kryžių. Toje vietoje buvo užkasami tardymo metu nukankintieji.

Visose lankomose vietose skambėjo dainos, atliekamos Naujosios Akmenės buvusių tremtiniių ansamblio. Eiles skaitė A. Kučikienė, Z. Mituzaitė.

\$kelbinių

Liepos 6 d. (penktadienį) kviečiame paminėti Lietuvos valstybės dieną. 12 val. šv. Mišios Babtų parapijos bažnyčioje. Po šv. Mišių vyksime į ūkininko Antano Tamulio sodybą (prie Gedimino stulpų), surengsime sudėtinę vienybės puetą, vaizinsimės rūkytais karpiais.

Teirautis tel. (8 37) 523 410 Antano Tamulio. Adresas: Gailiušių k., Babtų sen., Kauno r.

Liepos 8 d. 15 val. Trakų r. Dusmenų parapijos bažnyčioje bus aukojuamos šv. Mišios už Dainavos apyg. Dzūkų rinkt. Geležinio Vilko tévonijos paskutinį partizaną Petrą Liuižą-Šerną. Po šv. Mišių žūties vietoje, Dusmenelių k., bus šventinamas paminklas.

Liepos 8–15 d. Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo bazilikoje vyks Palaimintojo Arkivyskupo Jurgio Matulaičio 20 metų paskelbimo palaimintuoju iškilmingas minėjimas. Kviečiame dalyvauti.

Liepos 21 d. Radviliškyje įvyks Irkutsko sr. Zalaro r. buvusių tremtiniių susitikimas. 11 val. šv. Mišios už mirusius mūsų likimo seses ir brolius. „Gražinos“ pagrindinės mokyklos salėje pasivažinsime arbata, atsineštomis vaišėmis.

Mielieji, susitikime dar kartą, pabendraukime, pasidžiaukime dabartimi. Visų labai laukiame su šeimomis, vaikais ir vaikaičiais. Teirautis tel. (8 422) 57 161, 54 621, (8 41) 428 915.

Liepos 28 d. (šeštadienį) Radviliškyje įvyks tradicinis Tūlūno miesto ir rajono buvusių tremtiniių ir politinių kalinių susitikimas. 11 val. šv. Mišios Radviliškio parapijos bažnyčioje. Po jų „Gražinos“ pagrindinėje mokykloje dalysimės prisiminimais, pagerbsime tuos, kurių jau nėra tarp mūsų. Vaišinsimės atsineštomis vaišėmis. Atvykime su šeimomis, pasivieskime jaunimo.

Apie dalyvavimą prašytume pranešti iki liepos 22 d. Bažnicių Notukui adresu: Žilvičių g. 6, LT-82126 Radviliškis. Tel. (8 422) 51 313, 8 612 97 595.

Dėmesio!

LKKAS maloniai kviečia visus, turinčius dokumentinės ar vaizdinės medžiagos apie Lietuvos kariuomenės karininkus, ypač – pokario ginkluotojo pasipriešinimo dalyvius, turinčius karininko laipsnį, prisdėti prie daugiatomės enciklopedijos „Lietuvos kariuomenės karininkai 1918–1953“ rengimo. Rašykite: Vytautui Zabielskui, Pušų g. 17–4, Vilnius. Tel. (8 5) 272 3828. Arba Astai Réklaitytei, Kačanauskog 18-7, Kaunas. Tel. (8 37) 734 218, 8 652 94 228.

Laikas keliauti!

Kelionė baigėme Akmenės gamtos ir kultūros parke. Dar ilgai dalijomės kelionės išpuoždžiaus, prisiminimais apie tremtį, lagerių ir kalėjimų kančias. Už išpuoždžią ir prasmingą kelionę esame dėkingi Naujosios Akmenės rajono savivaldybės administracijos direktorei J. Dunauskaitei, Kultūros skyriaus vyr. specialistui A. Gabaliui, vadovavusiam šiai išvykai. Kruopių, Papilės, Ventos ir Akmenės seniūnams dėkojame už šiltą, nuosirdų priemimą seniūnijose.

B. PULEIKYTĖ

Niurnberge ekskursija po senamiestį, Šv. Zebaldo ir Šv. Lauryno bažnyčias, miesto katedrą, rotušę. Pageidaujantieji galės aplankytį Diurelio namą muziejų arba Nacionalinį muziejų. 3 diena – vyksime į Šveicariją. Pakeliui aplankysime Lichtensteino Kunigaikštystę ir Einsidelno benediktinų vienuolyną. 4 diena – vyksime į Jungfrau kalnų regioną. Pavuemosime prie Triumelbacho krioklio, Lauterbriuneno slėnio krioklių. Pasivaikščiosime po Grindelvaldo kalnų kurortą. 5 diena – vyksime Bodeno ežero link. Saflauzene grožėsimės Reino kriokliais. Aplankysime Konstancos miestą ir Mai nau gėlių salą. 6 diena – trampa ekskursija po Vokietijos „Romantiškojo kelio“ miestą Flieseną: Aukštoji pilis (buvę vyskupų rezidencijos rūmai), Šv. Onos koplyčia, benediktinų vienuolynas, miesto rotušę. Vyksime į Noišvanštainą – Bavarijos karaliaus Liudviko II pilį. Pereisime virš bedugnės nutiestu Marijos tilteliu, aplankysime Hohenšvangau pilį ir Etalio vienuolyną. 7 diena – keliaujant per Vokeitiją sustosime Alpių miesteliuose. Apsilankysime Popiežiaus Benedikto XVI gimtinėje, Markto kai me. 8 diena – kelionė per Čekiją. 9 diena – vyksime į Vadvicus – Popiežiaus Pauliaus II gimtajį miestą. Vėlai vakare rėsime į Lietuvą.

Grupė lydės kunigas ir gi das. Kelionės kaina nuo 1350 litų. Iškaičiuota transporto išlaidos, ekskursijos pasauginos, 8 nakvynės viešbučiuose su pusryčiais ir kitos kelionės išlaidos. Papildomos išlaidos apie 100 eurų.

Kelionės organizatorė Irena Pajarskiene. Teirautis tel. (8 37) 435 343, 8 611 23 802.

ILSEKITES RAMYBEJE

Edmundas Pakalniškis

1936–2007

Gimė Plungės r. Jodénų k. ūkininkų šeimoje. Baigės Plungės gimnaziją įstojo į Klaipėdos politechnikumą. Mokslo nespėjo baigti, nes 1951 m. kartu su tévais buvo ištremtas į Krasnojarsko kr. Užursko r. Ten iš bado mirė aštuonerių metų sesutę, po kelerių metų žuvė tévas. Po Stalino mirties, kaip ne pilnametis, Edmundas buvo reabilituotas ir grįzo į Lietuvą. Téviškėje buvo įsikūrusi tuometinio kolūkio kontora. Jį priglau dé Rokuose gyvenusi tévo sesuo, tremtinio Jono Borutos žmona Zinaida. Įsidarbino Rokų keramikos gamykloje, ten išdirbo apie 30 metų. Su žmona Aldona užaugino du sūnus. Atkūrus nepriklausomybę aktyviai dalyvavo Tévynės sajungos veikloje, buvo paskirtas Rokų seniūnu. Nuoširdžiai padėjo Rokuose įsikūrusiam šeimos dvasinio ugdymo centruj “Šeimyna”, padėjo steigti koplyčią, tapusią Šv. Antano Paduviečio parapijos bažnyčią, vadovavo LPKTS Rokų skyriui. Paskutiniu metu gyveno sugrąžintoje téviškėje Jodénuse, aktyviai dalyvavo bendruomenės „Téviškė“, LPKTS veikloje.

LPKTS Plungės filialas

Genovaitė Vernickienė

1931–2007

Gimė Betygaloje, Raseinių r., ūkininkų šeimoje. 1948 m. šeima apkaltinta ryšiu su partizanais. Visa šeima ištremta į Sibirą. Genovaitė išsivedė iš gimnazijos suolo. Sibire – Igarkoje sunkiai dirbo, badavo. 1956 m. grįzo į Lietuvą. Sukūrė šeimą su likimo draugu Vincu. Apsigyveno Jurbarko, įsiodarbino.

Nuoširdžiai užjauciamė dukterį, vyrą, vaikaičius ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko filialas

Donatas Januškevičius

1931–2007

Gimė Ruponių k., Pakruojo r., pasiturinčių ūkininkų šeimoje. 1949 m. motina su trimis vaikais ištremta į Tuluūno r. Irkutsko sr. Tėvui ir Donatui tremties pavyko išvengti. Tėvas pasitraukė į Latviją, Donatas pakeitė gyvenamają vietą Lietuvoje, baigė pienininkystės technikumą. Dirbo Skaudvilėje, Mažeikiuose, Joniškyje, Šiauliuse. Prasidėjus Atgimimui buvo aktyvus Sajūdžio dalyvis, nuo 1997 m. LPKTS Šiaulių sk. tyros narys.

Palaidotas Ginkūnų kapinių tremtiniių sektorijoje.

Užjauciamė žmoną, dukteris ir artimuosius.

LPKTS Šiaulių filialas

Juozas Eugenijus Šilingas

1947–2007

Gimė Šakių aps. Jankų valsč. Vinkšnupių kaime. Seimoje augo penki vaikai – iš jų Eugenijus buvo jauniausias. Tėvai turėjo 30 ha žemės ir gavo „buožės“ vardą. Sužinoję, kad įtrauktį į tremiamų šeimų sąrašą, tévai 1948 m. pasitraukė į namų, susiradotą vietą jau įkurtame kolūkyje Naumiesčio r., Barzdų valsčiuje. 1957 m. tévai grįzo į savo namus ir dirbo kolūkyje. Eugenijus mokėsi Pašilupių pradinėje, vėliau – Jankų septynmetėje mokykloje, statybininkų profesinėje mokykloje, Raguvėlės žemės ūkio technikume. Dirbo statybinėse organizacijose. Sukūrė šeimą. Užaugino sūnų, auga du vaikaičiai.

Buvo silpnos sveikatos, daug bendravo su buvusiais tremtiniais, politiniais kaliniais, talkino renkant duomenis Kauno Tremties ir rezistencijos muziejui.

Palaidotas Šakių r. Griškabūdžio kapinėse.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“!

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mén. – 5,20 Lt, 3 mén. – 15,60 Lt. Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,30 Lt. „Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį. Iki kiekvieno mėnesio 22 d. galite užsiprenumeruoti „Tremtinį“ kitam mėnesiui.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė
Redakcija: Aušra Šuopytė,Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3500. Užs. Nr.

Kaina 1,30 Lt

Redakcija pasiliauka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.